

Poradna pro uprchlíky
Výroční zpráva za rok 2004

Counselling Centre
for Refugees
Annual Report 2004

poradna pro
uprchlíky

COUNSELLING CENTRE FOR REFUGEES

Obsah / Contents

Úvodní slovo / Introduction / 3

Poslání / Mission / 4

Kdo jsme / Who we are / 4

Aktivity Poradny pro uprchlíky / Activities of the Counselling Centre for Refugees / 5

Právní asistence / Legal assistance / 5

Psychosociální asistence / Psycho-social assistance / 6

Nezletilí žadatelé o azyl bez doprovodu / Unaccompanied minor asylum seekers / 7

Výuka českého jazyka v azylových zařízeních MV ČR / Teaching the Czech language in asylum facilities of the Ministry of Interior of the Czech Republic / 8

Legislativní činnost / Legislative Work / 9

Působení na veřejnost / Influencing the public / 10

Mezinárodní aktivity pracovníků PPU / International activities by the staff of the Counselling Centre for Refugees / 11

Projekty realizované Poradnou pro uprchlíky v roce 2004 / Projects arranged by the Counselling Centre in 2004 / 12

Právní pomoc účastníkům řízení o udělení azylu / Legal assistance to asylum seekers / 12

Právní poradenství cizincům pobývajícím v ČR / Legal advice to foreign nationals residing in the Czech Republic / 13

Monitoring, dokumentace a systémové změny zákonné úpravy pobytu cizinců a uprchlíků na území ČR / Monitoring, documentation and system changes of the legal provisions of the sojourn of foreign nationals and refugees on the territory of the Czech Republic / 14

Nezletilí v zařízeních pro zajištění cizinců: Zhodnocení současné situace, právní a psychosociální poradenství nezletilým a budování kapacit / Minor children in detention centres for foreign nationals: Appraisal of the current situation, legal and psychosocial advice offered to minors and building capacities / 15

Poradenství pro pilotní projekt Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků / Advice for the pilot project 'Active selection of qualified foreign workers' / 16

Pomoc ženám v krizi vzniklé kulturní a etnickou odlišností / Help to women in crises arising from cultural and ethnic differences / 17

Volnočasové aktivity pro žadatele o azyl v Pobytovém středisku MV ČR Bělá-Jezová — psychologická podpora a pracovní terapie / Leisure activity for asylum seekers at the Bělá-Jezová residential facility of the Ministry of Interior of the Czech Republic — psychological support and work therapy / 18

Ženská terapeutická skupina v uprchlickém zařízení MV ČR Červený Újezd / A women's therapeutic group in the Červený Újezd refugee facility of the Ministry of the Interior of the Czech Republic / 19

Finanční zpráva / Financial Report / 20–21

Organizační struktura / Organizational structure / 22

Poděkování / Acknowledgements / 22

Úvodní slovo

Poradna pro uprchlíky, o. s., je nevládní nezisková organizace působící v lidskoprávní sféře. Její význam jako nevládní organizace spočívá v tom, že je prostředníkem mezi státem a jednotlivcem, v tomto případě někým, kdo přišel do České republiky z odlišného prostředí a ještě se dobře neorientuje v prostředí novém. Tato činnost je přínosem jak pro cizince, tak pro českou společnost, protože předchází nedorozuměním, způsobeným nedostatečnou znalostí jazyka a zákonů na jedné straně, nedostatečnou citlivostí pro kulturní rozdíly na straně druhé. Zprostředkováním vzájemné komunikace pomáhá řešit závažné problémy, někdy dokonce konfliktní situace. Další úlohou poradny je na základě zkušeností z praxe vytvořit zpětnou vazbu mezi cizinci a státními institucemi, ať už v individuálních případech, nebo návrhy na změnu legislativy. Poradna tuto činnost vykonává již jedenáct let, a to i přes těžkosti, které jí způsobuje velmi nedokonalý systém financování nevládních organizací v České republice. × V roce 2004 pokračovala poradna ve své základní činnosti — poskytování právního, sociálního a psychologického poradenství lidem, kteří se v České republice ocitli v různých životních fázích a z nejrůznějších důvodů. Rejstřík problémů, s nimiž se na pracovníky poradny obracejí, je velmi široký, protože život často staví lidi do nepředvídatelných situací, které jsou pro ně bez něčej pomoci těžko řešitelné. × Kromě poradenství se pracovníci poradny věnují v rámci různých projektů organizování volnočasových aktivit v pobytových střediscích ministerstva vnitra (výuka češtiny v pěti střediscích v Čechách a na Moravě, psychologická podpora a pracovní terapie v Bělé Jezové) nebo monitorují právní úpravu pobytu cizinců a uprchlíků v České republice a podílejí se na navrhování a prosazování změn těch částí zákonů, které považují za diskriminační. Speciální pozornost je věnována zranitelným skupinám jako jsou ženy (ženská terapeutická skupina v pobytovém středisku Červený Újezd, pomoc ženám s kulturní a etnickou odlišností) a nezletilí bez doprovodu (nezletilí v zařízeních pro zajištění cizinců). × Snahou všech pracovníků poradny je i přispět k tomu, aby česká veřejnost s větším pochopením přijímala lidi, kteří pocházejí odjinud a hledají zde ochranu nebo zde chtějí dlouhodobě či trvale žít. × Mgr. Anna Grušová (Ředitelka Poradny pro uprchlíky, o. s.)

Introduction

The Counselling Centre for Refugees is a non-governmental, non-profit organization acting in the humanitarian and in the legislative sphere. Its significance as a non-governmental organization consists in the fact that it acts as an intermediary between the state and the individual, in this case, between someone who has arrived in the Czech Republic from a different environment and still finds it difficult to find his or her bearings in new surroundings. This activity helps both the foreign national as well as Czech society since it precludes misunderstandings caused by an inadequate knowledge of the language and the laws on the one hand, and a lack of sensitivity for cultural differences as they exist on the other hand. Acting as an intermediary in mutual communication helps to deal with serious problems and at times even with conflicts. Another task of the Centre is to draw on past experience in creating a feedback between foreign nationals and state institutions whether in individual cases or by submitting proposals of an amendment of legislation. The Counselling Centre has been engaged in this type of work for the past eleven years notwithstanding the difficulties created by an inadequate system of financial resources of non-governmental organizations in the Czech Republic. × Throughout the year 2004 the Centre continued its fundamental activities — offering legal, social and psychological advice to persons who happened to be in the Czech Republic under various circumstances for a variety of reasons. The list of problems with which foreign nationals turn to legal and social counsellors of the Centre is most wide-ranging since life frequently places people in unforeseen situations, which they find most difficult to solve without outside help. × In addition to advisory work, counsellors of the Centre participate in various projects organizing leisure activities in residential centres of the Ministry of Interior (teaching the Czech language in five centres in Bohemia and Moravia, psychological assistance, and work therapy at Bělá Jezová); they also monitor the legal position governing the residence of foreign nationals and refugees in the Czech Republic and participate in proposing and imposing changes of laws which they deem discriminatory. Special attention is devoted to vulnerable groups such as women (therapeutic help for women in a group at the Červený Újezd centre, assistance to women with cultural and ethnic differences), and to unaccompanied minors (minor children at special centres for foreign nationals). × The entire staff of the Counselling Centre is anxious to make the Czech public receive with greater understanding people coming from elsewhere and seeking protection in this country or people who would like to live here for a long period of time, possibly settle down here. × Anna Grušová, Mgr. (Director of the Counselling Centre for Refugees)

Poslání

Poradna pro uprchlíky je lidsko-právní organizace se zaměřením na dodržování práv cizinců a uprchlíků. Uznává právo každého člověka na nezávislou a bezplatnou pomoc. Lidem, kteří přicházejí, sesnaží nabídnout nejvhodnější řešení, nasměrovat je k tomu, co má nějaký smysl a reálný cíl. Nikoho neodmítá, protože špatná informovanost cizinců může vést k tragickým koncům, čehož jsme ostatně často svědky. Poskytování neselektivního poradenství znamená ve svém důsledku prevenci kriminality a ochranu české společnosti, představuje tedy nepopíratelný přínos nejen pro cizince, ale i promajoritní českou společnost.

Mission

The Counselling Centre for Refugees is a humanitarian and legal organization, aimed at ensuring observance of the rights of foreign nationals and refugees. It recognises the right of every human being to independent and free assistance. It seeks to offer most adequate solutions to people arriving in this country and to guide them to seek meaningful activities and work with a realistic purpose. It rejects no one since insufficient information of foreign nationals can lead to tragic consequences, which we have incidentally witnessed on several occasions. Advice offered without any discrimination can help to forestall crime and protects Czech society, which means that it represents an undeniable contribution helping not only the foreign national but also the majority of Czech society.

Kdo jsme

Poradna pro uprchlíky, o. s., (PPU) vznikla v roce 2002 jako nástupce Poradny pro uprchlíky Českého helsinského výboru, existující již od roku 1993. Poskytuje právní, sociální a psychologickou pomoc těm osobám, které z různých příčin musely opustit zemi svého původu a žádají ochranu na území České republiky. Pracovníci PPU navštěvují žadatele o azyl v pobytových střediscích MV ČR Červený Újezd, Bělá-Jezová a Stráž pod Ralskem a v zařízeních pro zajištění cizinců Balková a Velké Přílepy. Regionální spolupracovníci působí dále v přijímacím středisku Vyšní Lhoty a v pobytových střediscích Zastávka u Brna a Kostelec nad Orlicí. Někteří žadatelé o azyl přicházejí přímo do naší pražské kanceláře. × Souběžně s žadateli o azyl se na pracovníky PPU obracejí cizinci, kteří požadují informace či rady, týkající se zákonů o azylu a o pobytu cizinců, předpisů platných v oblasti sociálního zabezpečení, zdravotního pojištění, možnosti zaměstnání a vzdělávání. Veškerá poradenská činnost je poskytována bezplatně. × Nedílnou součástí činnosti Poradny pro uprchlíky je působení naširokou veřejnost s cílem rozvíjet toleranci a poírat xenofobii a rasismus. Pracovníci poradny se také snaží ovlivňovat koncepční práci legislativu v oblasti migrace a uprchlického práva. × Poradna pro uprchlíky je zakládajícím členem Konzorcia nevládních organizací zabývajících se uprchlíky. Dále jsme členy mezinárodních organizací European Council on Refugees and Exiles (ECRE) a Separated Children in Europe Program (SCEP).

Who we are

The Counselling Centre for Refugees was set-up in 2002 as the successor of the Counselling Centre for Refugees of the Czech Helsinki Committee, which has been in existence since 1993. It offers legal, social and psychological assistance to persons who had to leave their country of origin for various reasons and who are applying for protection on the territory of the Czech Republic. Members of the staff of the Centre visit asylum seekers in residential centres of the Ministry of Interior such as Červený Újezd, Bělá-Jezová and Stráž pod Ralskem as well as in detention facilities for foreign nationals at Balková and Velké Přílepy. Regional officials also work at the reception centre at Vyšní Lhoty and in residential centres at Zastávka near Brno and at Kostelec nad Orlicí. Certain asylum seekers come directly to our office in Prague. × In addition to asylum seekers, foreign nationals who need information or advice on laws on asylum and on alien laws, on regulations applicable in the social security sphere, health insurance, possibilities of entering the labour market and receiving an education also approach members of the staff of the Counselling Centre. All advice is offered free of charge. × Another major aspect of the Counselling Centre's work is to promote tolerance among the public at large and combat xenophobia and racism. Members of the staff furthermore seek to influence the conceptual work of legislative bodies in the sphere of migration and the rights of refugees. × The Counselling Centre for Refugees is a founding member of the Consortium of non-governmental organizations dealing with refugees. We are also members of the European Council on Refugees and Exiles (ECRE) and the Separated Children in Europe Programme (SCEP).

Aktivity Poradny pro uprchlíky:

Právní asistence

Žadatelům o azyl poskytujeme obecné informace o právech a povinnostech, které na území České republiky mají. (zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění). Ve vybraných případech pak právníci poskytují individuální asistenci a pomoc po celou dobu řízení. Právní poradenství pro klienty znamená v praxi jednodušší a včasně řešení možných problémů a snadnější orientaci v novém prostředí. Předchází se tak krizovým a konfliktním situacím, které by mohly vyplývat z neznalosti právní úpravy uprchlické problematiky. Právní poradenství poskytujeme jak v naší pražské kanceláři, tak i ve vybraných pobytových střediscích MV ČR. × V roce 2004 se situace v oblasti azylu zásadně změnila dnem vstupu České republiky do Evropské unie. S ohledem na Nařízení Rady ES č. 343/2003, kterým se stanovují kritéria a mechanismy pro určení členského státu odpovědného za posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v jednom z členských států (tzv. Dublin II), klesl radikálně počet žadatelů o azyl na našem území. Podstatou tohoto nařízení je, aby každá žádost o azyl, podaná cizincem z třetí země v některém z členských států EU, byla projednána jenom jedním státem. Nařízením by tak mělo zamezit tomu, aby si cizinec prodlužoval a legalizoval pobyt v EU, stejně tak jako tomu, že by žádný členský stát nebyl ochoten žadatele přijmout. × Za rok 2004 požádalo o azyl na našem území 5 459 osob, což je více než poloviční úbytek ve srovnání s rokem 2003. Ačkoliv byl azyl za loňský rok udělen pouze 142 osobám, je zapotřebí zmínit ještě dalších 42 případů osob, jimž sice nebyl azyl udělen, ale u nichž bylo zároveň rozhodnuto o udělení překážky vycestování. Pokud dojde k udělení překážky vycestování u konkrétní osoby, má tato osoba nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, tedy na jakousi subsidiární formu ochrany. × V roce 2004 jsem poskytli 2 051 právních konzultací žadatelům o azyl a cizincům. Navštěvovali jsme také zařízení pro zajištění cizinců, která se vyznačují zcela specifickými problémy. Žadatelé o azyl zde mohou být zajištěni až na 180 dnů. Tato skupina osob je ohrožena nedostatkem informací a celkovou izolací od okolního prostředí, jakož i faktem, že ještě neexistuje jednotný přístup k těmto žadatelům ze strany cizinecké policie, ani celkové systémové řešení jejich situace. Naši pracovníci ve spolupráci s Organizací pro pomoc uprchlíkům proto pravidelně dojíždějí do zajišťovacích zařízení Balková a Velké Přílepy, kde poskytují právní a sociální poradenství, monitorují, zda jsou dodržována lidská práva, a informují kompetentní orgány o problémech a soustavně sledují jejich řešení. × Problémy našich klientů řešíme ve spolupráci se státními subjekty, především s MV ČR (Odbor azylové a migrační politiky, Správa uprchlických zařízení, Policie České republiky), s Úřady práce a různými zdravotnickými a školskými zařízeními. Spolupracujeme také s ostatními nestátními subjekty (Centrum pro otázky migrace, Sdružení občanů zabývajících se emigranty, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Poradna pro integraci, IOM Praha, Česká katolická charita, La Strada, Armáda spásy).

Activities of the Counselling Centre for Refugees:

Legal assistance

We offer asylum seekers general information on their rights and duties on the territory of the Czech Republic (Law No. 325/1999 on asylum, as amended). In some cases lawyers provide individual assistance and help throughout the duration of the procedure. Legal advice to clients is tantamount to more simple and timely solutions of possible problems and an easier orientation in a new environment. In this way it is possible to forestall crises and conflicting situations that could arise as a result of lack of knowledge about the legal provisions of problems facing refugees. Legal advice is provided in our office in Prague as well as in selected residential centres of the Czech Ministry of Interior. × In 2004 the situation with regard to asylum changed radically on the day the Czech Republic joined the European Union. In the light of Decree of the ES Council No. 343/2003 which lays down the criteria and mechanisms in determining the member state responsible for the assessment of an asylum application, submitted by a national of a third country in one of the member states (so-called Dublin II), the number of asylum seekers on our territory dropped significantly. The essence of this regulation is that every asylum application submitted by third country national in one of the EU member states must be assessed solely by one single state. The regulation is thus intended to prevent a foreign national extending and legalizing his or her sojourn in the EU; it is also intended to prevent a member state to be prepared to accept an applicant. × In 2004 the number of asylum seekers on our territory amounted to 5,459, which was a drop by more than half compared to 2003. Although last year asylum was granted to a mere 142 persons, it is necessary to mention a further 42 persons who while not being granted asylum, were issued a ban on departure. When a ban on departure travel is issued to a person, this person is entitled to a toleration visa; in other words, this person is entitled to a kind of subsidiary form of protection. × In 2004 we offered 2,052 legal consultations to asylum seekers and to foreign nationals. We also visited detention facilities for foreign nationals; these facilities have specific problems. Asylum seekers can be detained there for up to 180 days. This group of people feels a shortage of information and a general isolation from their surroundings as well as by the fact that the foreigners' police have as yet not adopted a uniform approach to these applicants and there is still no system solution of their situation. That is why members of our staff in collaboration with the Organization for Aid to Refugees regularly visit the detention centres at Balková and Velké Přílepy where they provide legal and social advice, where they monitor whether human rights are respected and inform the pertinent bodies of these problems; they also systematically verify the solution of these problems. × We are dealing with the problems of our clients in collaboration with state institutions, mainly the Ministry of Interior of the Czech Republic (Department of Asylum and Migration Policy, Administration of Refugee Facilities, the Aliens Police of the Czech Republic), with labour offices and with various medical and educational establishments. We furthermore collaborated with other non-governmental institutions (Centre for Migration, the Association of citizens dealing with émigrés, the Organization for Aid to Refugees, the Counselling Centre for Integration, International Organisation for Migration Prague, the Czech Catholic Charity, La Strada, the Salvation Army).

Psychosociální asistence

Sociální pracovníci poskytují žadatelům o azyl poradenství týkající se sociálního zabezpečení, zdravotní péče, zaměstnávání, vzdělávání a bydlení. V loňském roce jsme v pražské kanceláři i v pobytových střediscích Ministerstva vnitra ČR poskytli sociální poradenství formou osobního rozhovoru přibližně 2000 klientů. Důležitou součástí sociální práce bylo také doprovázení klientů. V roce 2004 jsme rozšířili poradenství i pro účastníky projektu Ministerstva práce a sociálních věcí „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“ a pro zájemce o účast v tomto projektu. × V pobytových střediscích jevláštní důraz kladen na psychosociální pomoc a na zajištění skupinových a volnočasových aktivit. Hlavním problémem je zde nadbytek volného času, dlouhé čekání na rozhodnutí o azylu a také izolovaná poloha táborů samotných. Vítanou aktivitou jsou pracovní terapie (např. výroba předmětů z recyklovaného papíru) a mužská a ženská diskusní skupina. V pěti pobytových střediscích a v přijímacím středisku Vyšní Lhoty zajišťují učitelé českého jazyka — pracovníci naší poradny — pravidelnou výuku českého jazyka, s pomocí dobrovolníků pořádáme výuku anglického či německého jazyka a nárazové sportovní akce. × V roce 2004 jsme se kromě poskytování poradenství zasadili společně s právníky také o to, aby došlo ke změně zákona o dávkách státní sociální podpory. V roce 2005 budou moci o tyto dávky požádat také žadatelé o azyl žijící mimo uprchlická střediska. Opakovaně jsme intervenovali v záležitosti odstraňování elektrických zásuvek z pokojů žadatelů o azyl, ke kterému začalo v uprchlických táborech docházet již zjara roku 2004. V době vzniku této zprávy nám stále nezbývá než věřit, že na základě medializace problému, zapojení ostatních nevládních organizací a občanských iniciativ, komunikace s ministrem vnitra a Radou pro lidská práva Úřadu vlády ČR bude dosažena náprava tohoto nedůstojného opatření. Ve spolupráci se Správou uprchlických zařízení jsme se snažili odstraňovat nedostatky v poskytování zdravotní péče žadatelům o azyl žijícím v soukromí. Dost často se bohužel setkáváme s lidmi, kterým lékaři či zdravotní zařízení odmítli ošetření nebo léčbu. Základním problémem zde podle nás zůstává nedostatečná informovanost nebo neochota lékařů a obavy z neproplacení poskytnuté péče. × Vzhledem k tomu, že mnoho klientů přichází do České republiky z oblastí válečných konfliktů, přinášejí si s sebou různá psychická traumata. Těmto klientům je poskytnuta možnost důvěrného rozhovoru s psychologem. Jsou-li v průběhu konzultací zjištěny závažné psychické či psychosomatické problémy, zprostředkuje psycholog následnou odbornou péči lékaře.

Psycho-social assistance

Social workers offer asylum seekers advice concerning social security, medical services, employment, education and housing. Last year we offered social advice in the form of individual interviews to approximately 2,000 clients in our office in Prague and in residential facilities of the Czech Ministry of Interior. Accompanying clients was another significant form of our social work. In 2004 we extended our counselling activities to cover participants in the project of the Ministry of Labour and Social Affairs entitled “Active selection of qualified foreign workers” and those interested in this project. × Special emphasis is placed in residential centres on psychosocial assistance and on group and leisure activities. The crucial problem in this respect is excessive free time, long waiting periods prior to a decision on asylum as well as the isolated location of the centres as such. Work therapy is a welcome form of activity (for example, using recycled paper to produce various items); the same applies to discussion groups for men and women. In five residential centres and in the Vyšní Lhoty reception centre, members of our staff hold courses in the Czech language; courses are held on a regular basis and we also recruit volunteers to teach English or German as well as occasional sports activities. × In 2004 we collaborated with lawyers in our counselling activities and made an effort to bring about an amendment in the law on state social benefits. In 2005 asylum seekers housed outside refugee centres will also be able to apply for these benefits. On repeated occasions we insisted on dealing with the problem of the removal of electric sockets from the housing facilities of asylum seekers; this is a procedure, which began in refugee camps as of the spring of 2004. As this report is being drawn up we cannot but hope that this inhuman measure will be abolished thanks to publicity given to the problem in the media, by involving other non-governmental organizations and civic initiatives, by communication with the Minister of the Interior and the Council for Human Rights of the Government of the Czech Republic. We collaborated with the Administration of Refugee Facilities in our endeavour to eliminate shortcomings of the medical assistance given to asylum seekers living in private accommodation. Unfortunately we frequently encounter the problem of doctors or the staff of medical facilities refusing to offer treatment or medical assistance to certain people. We maintain that here the fundamental problem is an inadequate level of information or the unwillingness of doctors to offer medical assistance without payment. × Since large numbers of our clients come to the Czech Republic from war-torn areas they inevitably suffer from various psychological traumas. These clients are given the possibility of private interviews with a psychologist. When serious psychological or psychosomatic problems are discovered in the course of such consultations, a psychologist makes arrangements for subsequent medical treatment.

Nezletilí žadatelé o azyl bez doprovodu

Do České republiky přichází mezi žadatelí o azyl ročně asi stovka dětí, které nejsou doprovázeny žádným z rodičů ani jinou blízkou osobou. Tyto nikým nedoprovázené děti jsou obzvláště zranitelnou skupinou, pro kterou je třeba zajistit speciální péči. V loňském roce podalo v České republice žádost o azyl 95 nedoprovázených dětí. Převážná většina těchto dětí byla z Číny (35) a Vietnamu (15). Další početnější skupiny pak tvořili žadatelé z Čečenska (7), Indie (5), Ruské federace (4) a Mongolska (4). × Poradna pro uprchlíky se problematikou nezletilých dětí bez doprovodu systematicky zabývá již více než 10 let, tedy téměř od počátku své činnosti. Hlavním úkolem je poskytnout nezletilým kvalifikované právní poradenství v průběhu správního řízení o udělení azylu, ale též zajistit pomoc sociálního pracovníka popř. psychologa, kteří dětem usnadní vyrovnat se s přechodem do zcela nového prostředí. Neméně důležitou je pak snaha o zlepšení postavení této skupiny žadatelů o azyl a odstranění legislativních překážek a nedostatků, které se k pobytu dětí — cizinců v České republice pojí. K zásadnímu zlepšení v tomto směru došlo 15. 6. 2004, kdy byl zahájen provoz specializovaného Zařízení pro děti — cizince a střediska výchovné péče, které je zřízeno a provozováno Ministerstvem školství ČR. Otevřením specializovaného zařízení pro děti cizince byla odstraněna dlouhodobě kritizovaná praxe nesystémového umísťování dětí — cizinců do diagnostických ústavů a dětských domovů, kde jim ani při maximální možné snaze pracovníků těchto ústavů nemohla být, zejména z důvodu existující jazykové bariéry, poskytnuta potřebná péče, což v konečném důsledku vedlo k tomu, že téměř naprostá většina dětí zařízení opustila, aniž by vyčkala konečného rozhodnutí ve věci své žádosti o udělení azylu. Vzhledem k dlouholetým zkušenostem PPU s péčí o nezletilé děti — cizince, byla Poradna požádána vedením nově vzniklých zařízení k uspořádání semináře pro pracovníky obou zařízení, v jejichž rámci by objasnila celou problematiku se zaměřením na právní aspekty pobytu dětí — cizinců v České republice, zejména průběh azylového řízení a následnou možnost úpravy pobytu na území, stejně jako specifika sociální práce s dětmi — cizinci. Tyto semináře se uskutečnily na podzim roku 2004. × Poradna pro uprchlíky je od roku 1999 členem mezinárodní aliance nevládních organizací pracujících s nezletilými bez doprovodu, Separated Children in Europe Programme. V rámci tohoto členství byla v roce 2000 vypracována Zpráva o situaci nezletilých bez doprovodu v České republice, která se bude v průběhu roku 2005 aktualizovat. Účast v tomto mezinárodním projektu přináší možnost srovnání systémů péče o nezletilé bez doprovodu ve více než 20-ti zemích partnerských NNO. Po vstupu České republiky do Evropské unie nám pak naše členství dává možnost ovlivňovat tvorbu evropských norem prostřednictvím připomínek, které jsou vytvářeny na základě podkladů jednotlivých národních partnerů a předkládány jednotně za celou alianci.

Unaccompanied minor asylum seekers

Among asylum seekers arriving in the Czech Republic there are every year some one hundred children accompanied neither by a parent or a close relative. These unaccompanied children are an especially vulnerable group who require special care. In 2004 there were 95 asylum applications in the Czech Republic by unaccompanied children. The great majority of these applicants came from China (35) and Vietnam (15). Another numerous group came from Chechnya (7), India (5), the Russian Federation (4) and Mongolia (4). × The Counselling Centre for Refugees has been dealing systematically with the problem of unaccompanied minors for more than 10 years, in other words, since the beginning of its activity. The main task is to provide qualified legal advice to these minors in the course of the asylum procedure but also offer help by a social worker or by a psychologist who can make it easier for these children to come to terms with a transition to entirely new surroundings. What is no less important is to make every effort to improve the position of this group of asylum seekers and the abolition of legislative obstacles and shortcomings, which accompany the sojourn of these children as foreign nationals in the Czech Republic. Long-term efforts to abolish provisions of a law providing for placing children between the ages of 15 and 18 in detention centres for foreign nationals were of special importance in this respect. A fundamental improvement in this respect was achieved on 15 June 2004 when a specialised facility for children began to operate; it was for children-foreign nationals and was an educational establishment, set up and run by the Ministry of Education. The inauguration of a specialized facility for children put an end to the non-system placing of children-foreign nationals in diagnostic institutions and children's homes, a practice long criticised. Despite maximum efforts by the staff of these institutions it has not been possible to provide these children with the necessary care owing to existing language barriers, with the result that almost the majority of these inmates left the institutions without waiting for a final decision on their asylum application. In view of the long experience accumulated by the Counselling Centre in caring for minor children, the Centre was asked by the management of these newly established institutions to organize seminars for the staff of the two institutions where the entire problem would be thoroughly explained in the light of the legal aspects of the sojourn of the children-foreign nationals in the Czech Republic, especially the procedure of asylum applications and the ensuing arrangement of their residents in this country as well as specific aspects of social work with foreign children. The seminars were held in the autumn of 2004. × Since 1999, the Counselling Centre for Refugees has been a member of the international alliance of non-governmental organizations working with unaccompanied minors, the Separated Children in Europe Programme. Participation in this international project makes it possible to compare systems of care for unaccompanied minors in more than 20 non-governmental partner organizations. Following the entering of the Czech Republic to the European Union our membership allows us to influence the establishment of European norms by recommendations, drawn up on the basis of documentation provided by individual national partners; these are then submitted jointly on behalf of the entire alliance.

Výuka českého jazyka v azylových zařízeních MV ČR

Výuku českého jazyka zabezpečuje Poradna pro uprchlíky jak v Příjímacím středisku ve Vyšních Lhotách, tak i ve čtyřech větších Pobytových střediscích, v Červeném Újezdě, Kostelci nad Orlicí, Bělé-Jezové a Zastávce u Brna. Jazyková výuka je dobrovolná, probíhá od pondělí do čtvrtka (zpravidla v dopoledních hodinách) a je časově přizpůsobena jak frekventantům kurzů, tak i provozu střediska. Kurzy jsou určeny pouze žadatelům ubytovaným ve střediscích (nikoliv v soukromí), výuka probíhá v hodinových blocích na různých úrovních. Zájemci jsou rozděleni podle stupně znalosti — začátečníci, mírně pokročilí, pokročilí — případně podle národností. Jde o to, aby vyučující byl schopen se s žáky v kurzu domluvit buď sám, nebo aby měl k dispozici tlumočnicka z řad žadatelů o azyl. Odpolední hodiny jsou určeny individuální výuce, konverzačním hodinám a konzultacím. Právě konzultační hodiny jsou často spojeny se sociální prací učitelů, žáci se totiž přicházejí radit o svých problémech, potřebují pomoci v konkrétní situaci apod. × Náplní kurzů je zvládnutí tematické slovní zásoby tak, aby frekventanti byli schopni základní konverzace a aby reagovali v běžných životních situacích (v obchodě, na poště, u lékaře, v lékárně apod.), výuka nemůže být chápána jako systematické studium jazyka. Je potřeba zdůraznit, že do kurzů přicházejí lidé s odlišným stupněm vzdělanosti, od vysokoškoláků až po lidi neznající latinku či analfabety. Učitelé již několik let praktikují tzv. výuku v terénu, která je mezi frekventanty velmi oblíbená. Je orientována na bližší poznání okolí jednotlivých středisek a na uplatnění teoretických znalostí v praxi. Výuka v terénu je spojována i s volnočasovými aktivitami pro dospělé, mladistvé i děti, např. návštěvy ZOO, muzeí, zajímavých výstav, pořádání sportovních akcí. × Učitelé Poradny pro uprchlíky jsou členy Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka a spolupracují s Katedrou českého jazyka pro cizince na Karlově Univerzitě v Praze.

Teaching the Czech language in asylum facilities of the Ministry of Interior of the Czech Republic

The Counselling Centre for Refugees makes arrangements for the teaching of the Czech language in the reception centre at Vyšní Lhoty as well as in the four larger residential centres at Červený Újezd, Kostelec nad Orlicí, Běla-Jezová and Zastávka near Brno. Language courses are voluntary, they are held from Mondays to Thursdays (generally in the morning) and they are adapted to suit students as well as the regime in the centre. The courses are only for applicants living in the centres (not in private accommodation), lessons are held in one-hour sessions at various levels. The applicants are divided on the basis of their knowledge of the language — beginners, slightly advanced, advanced — possibly on the basis of their nationality. The important thing is for the teacher to be able to communicate with the students in the course, either on his or on her own or with the help of an interpreter from among the asylum seekers. The afternoons are set aside for individual study, conversation and consultations. The teachers frequently connect the consultation hours with the social work; students often come for consultations about their problems, when they need help in specific situations and so forth. × The content of the courses is to give students knowledge of a vocabulary enabling them to engage in basic conversation and react in different situations (in shops, at a post office, at a doctor's surgery, at a pharmacy, etc.); the course cannot be conceived as systematic language teaching. It must be pointed out that people with a different standard of education come to the courses, ranging from university graduates to those not familiar with the Latin alphabet or even those who are illiterate. Teachers have for several years been holding outdoor courses, which are very popular among the students. These courses concentrate on giving students a better knowledge of the surroundings of individual centres and on enabling them to make practical use of the knowledge they have acquired. Out-door teaching is linked with leisure activities for adults, youngsters and children, for example, a visit to the ZOO, museums, interesting exhibitions, sports events and so forth. × Teachers in the Counselling Centre are members of the Association of Teachers of Czech as a foreign language; they collaborate with the Chair of the Czech Language for foreign nationals at Charles University in Prague.

Legislativní činnost

Práce na koncepčních změnách, lobbying, komunikace s médii a informování veřejnosti tvoří významnou část aktivit nevládní organizace poskytující pomoc cizincům. Proto se zaměřujeme na monitoring postavení cizinců na našem území a na změnu nevyhovujících, restriktivních či diskriminačních předpisů, stejně tak jako na změnu přístupu odpovědných osob k této skupině obyvatelstva. × V průběhu celého roku 2004 jsme se věnovali tvorbě odborných připomínek a stanovisek jak k legislativním změnám, tak i k nastolenému směru politiky České republiky ve vztahu k migrantům. Zaměřili jsme se především na chystané novelizace zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. × Kriticky jsme se vyjadřovali zejména ke konkrétním návrhům na začlenění Nařízení Rady ES č. 343/2003 (tzv. Dublin II) do českého právního řádu. Tzv. euronovela azylového zákona byla nakonec schválena a je, podle jejího tvůrce, tedy ministerstva vnitra, reakcí na doposud přijatá opatření Evropské unie v oblasti azylu. Již během legislativního procesu, kdy vznikala konečná verze této novely, jsme se, ve spolupráci s ostatními českými nevládními organizacemi, pracujícími s uprchlíky, marně pokoušeli ovlivnit její příliš restriktivní znění. Zásadní připomínky zazněly i ze strany zmocněnce vlády pro lidská práva či z kanceláře Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Co se týče Poradny pro uprchlíky, již v minulosti jsme poukazovali na skutečnost, že nutnost souladu naší právní úpravy s právem EU nemůže Českou republiku zbavit závazků, vyjádřených v mezinárodních lidskoprávních dokumentech. × Pokud jde konkrétně o uprchlíky, mělo by být povinností každého civilizovaného státu postarat se o migranty ze zemí, v nichž jim hrozí riziko pronásledování. Tento náš závazek je jasný, ovšem podíváme-li se na vývoj posledních let, můžeme spíše hovořit o tom, že na celou problematiku azylu je v souladu s trendem Evropské unie nahlíženo přesně z opačného hlediska, tedy jak zabránit tomu, aby do naší země uprchlíci přicházeli. × Ačkoliv jsou přijímány novely zákona o azylu značně restriktivní, a novela zákona o pobytu cizinců neodstraňuje všechna námi kritizovaná místa, nemůžeme pominout skutečnost, že řada našich předchozích připomínek, které korespondovaly i s přijatými směrnici EU v této oblasti, byla do navrhovaných novel zakomponována (viz například rozšíření u institutu sloučení rodiny, částečné zlepšení právní úpravy ve vztahu k nezletilým, ať již v otázce přístupu ke vzdělání či zvýšené ochrany, nově zaváděná možnost podání opakovaně žádosti o azyl po zastavení azylového řízení, zohlednění specifických potřeb zranitelných skupin, možnost vedení pohovoru ve věci azylu osobou stejného pohlaví, výslovné zakotvení práva žadatele o azyl na pravidelný kontakt s právnickou nebo fyzickou osobou, která mu poskytuje právní pomoc atd., změny v právní úpravě, týkající se zařízení pro zajištění cizinců).

Legislative Work

Work on conceptual changes, lobbying, and communication with the media and informing the public — all this is a major part of the activities performed by non-governmental organizations, which offer assistance to foreign nationals. That is why we concentrate on monitoring the position of foreign nationals in our country and on changing unsuitable, restrictive or discriminatory regulations, just as we focus on changing the attitude of responsible individuals towards this group of the population. × Throughout 2004 we turned our attention to preparing specialized recommendations and positions with regard to legislative amendments and to the direction of the policy of the Czech Republic with regard to migrants, in particular to the planned amendment of Law No. 325/1999 on asylum, and Law No. 326/1999 on the sojourn of foreign nationals. × We made critical remarks especially as regards concrete proposals for the incorporation of the Decree of the ED Council No. 343/2003 (so-called Dublin II) in the Czech legal code. The so-called Euro-Amendment of the asylum law was finally approved and, as its authors — the Ministry of Interior — claim, is a reaction to measures so far adopted by the European Union in the sphere of asylum. While the legislative process was still in progress and the new version of the amendment was being drawn up, we cooperated in vain with other Czech non-governmental organizations dealing with refugees in our attempt to influence the excessively restrictive formulation of the amendment. Basic remarks were put forward also by the Council of Human Rights of the Czech Government rights and by the Office of the UN High Commissioner for Refugees. Our Counselling Centre had already in the past pointed to the fact that the need for the harmonization of our legal adjustment with the law of the EU cannot free the Czech Republic of commitments, anchored in international humanitarian and legal documents. × As regards the matter of refugees, each civilised state should be duty-bound to care for migrants from countries where they risk to be persecuted. This commitment of ours is evident, yet when we examine developments during the past few years, it is easier to say that the entire asylum problem is perceived from an opposite point of view in accordance with the trend of the European Union, in other words, to prevent refugees from coming to our country. × Even though amendments to a law on asylum which are being passed are considerably restrictive and the amendment to the law on the sojourn on foreign nationals does not eliminate all aspects which we are criticising, we cannot overlook the fact a number of our earlier recommendations which corresponded with the directives adopted by the Council of Europe in this sphere was incorporated in proposed amendments (see for example, broadening the institution of the family, a partial improvement of the legal position of relations with minors whether with regard to their education or better protection, newly introduced possibility of submitting repeated asylum applications once asylum procedures have been terminated, respecting specific requirements of vulnerable groups, the possibility of arranging interviews on asylum matters with a person of the same sex, the explicit incorporation of the right of asylum seekers to have regular contacts with a legal specialist or another person who would offer legal assistance, etc., changes on provisions concerning facilities for the detention of foreign nationals).

Působení na veřejnost

Poradna pro uprchlíky se věnuje práci s českou veřejností s cílem rozvíjet toleranci a pořírat xenofobii a rasismus. Členové a zaměstnanci PPU se účastní diskusí, seminářů a konferencí zaměřených na danou problematiku a přednášejí na základních, středních a vysokých školách po celé České republice. × V roce 2004 se Poradna zapojila do vládní kampaně proti rasismu, která byla zaměřena na oběti i konkrétní pachatele rasově motivovaných násilných činů nebo rasové diskriminace. Pracovníci Poradny vytipovali a následně pracovali s lidmi, kteří se stali oběťmi rasově motivovaného fyzického i slovního násilí či diskriminace. Graficky nápadité vizuály znázorňující jak oběť, tak pachatele byly pak prezentovány v tisku a na dostupných reklamních plochách. Klienti, kteří souhlasili se zveřejněním svého životního příběhu, považovali svou účast v kampani za prostředek, jak zlepšit informovanost české společnosti o problémech diskriminace a rasismu. × Již pátým rokem připravila Poradna ve spolupráci s Centrem pro otázky migrace výstavu výtvarných děl uprchlíků, které se účastnili umělci žijící v Praze, ale i žadatelé o azyl z pobytových středisek MV ČR. Dovednosti uprchlíků byly v průběhu roku dále představeny na mnoha akcích pro veřejnost, kde jsou jednak prodávány rukodělné výrobky či prezentovány ukázky tradičních pokrmů zemí, odkud naši klienti nejčastěji pocházejí.

Influencing the public

The Counselling Centre for Refugees works together with the Czech public with the aim of promoting tolerance and combating xenophobia and racism. Members and the staff of the Centre take part in discussions, seminars and conferences on specific subjects; they also give lectures at elementary, secondary and high schools throughout the Czech Republic. × In 2004 the Centre was involved in a government campaign against racism, which focused on victims as well as on individual culprits of racially motivated acts of violence or racial discrimination. Members of the Centre's staff selected and later worked with people who had become victims of this kind of physical violence or oral abuse or discrimination. Resourceful visualizations showing the victim as well as the culprit were later presented in the press and on billboards. Clients who agreed to have their personal stories made public considered their participation in the campaign as a way of improving the information of Czech society on the problem of discrimination and racism. × For the past five years the Counselling Centre together with the Centre for Migration have been organizing exhibitions of works of art by refugees, both living in Prague and by asylum seekers living in residential centres of the Czech Ministry of Interior. The skills of the refugees were also presented at various events for the public where their handicrafts are put on sale or where samples of traditional meals from countries from where most of our clients come are offered to the public.

Mezinárodní aktivity pracovníků Poradny pro uprchlíky

Poradna pro uprchlíky je od roku 2000 členem sítě organizací pracujících s nezletilými žadateli o azyl bez doprovodu zákonného zástupce. Projekt Separated Children in Europe Programme (SCEP) je společnou iniciativou některých organizací mezinárodní aliance The International Save the Children Alliance a UNHCR (Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky). Jeho smyslem je uplatnit práva a chránit zájmy dětí a mladých lidí, kteří přišli do Evropy nebo tudy jen procházejí a z nějakého důvodu nejsou doprovázeni rodiči či jinými dospělými osobami. Prostředkem takové ochrany by pak měla být společná politika v této oblasti a dodržování společných závazků ohledně vhodných praktických řešení situace těchto dětí v jednotlivých evropských státech. Stěžejním dokumentem tohoto programu je Statement of Good Practice, kde jsou zakotveny základní zásady přijetí a péče o nezletilé osoby. Vedoucí právního oddělení PPU, Mgr. Běla Hejná, je jediným českým zástupcem v této organizaci. × Dále jsme členy mezinárodní organizace European Council on Refugees and Exiles (ECRE). ECRE zastřešuje 78 nevládních organizací, které se zabývají prací s uprchlíky v 30 zemích Evropské unie a střední a východní Evropy. Členství v ECRE umožňuje nevládním organizacím přístup k důležitým informacím o právním a institucionálním vývoji v Evropské unii a o aktivitách organizací zabývajících se uprchlíky v členských zemích ECRE. Tyto informace jsou velmi důležité pro činnost Poradny pro uprchlíky i dalších nevládních organizací působících v této oblasti. × Zástupci Poradny se v loňském roce účastnili významných mezinárodních konferencí a seminářů zabývajících se uprchlickou problematikou. Mezi nejvýznamnější patří setkání ECRE v Ženevě a Amsterdamu či studijní cesta do Moldávie realizovaná ve spolupráci s IOM.

International activities by the staff of the Counselling Centre for Refugees

Since 2000 the Counselling Centre has been a member of a network of organizations dealing with unaccompanied minor asylum seekers. The project Separated Children in Europe Programme (SCEP) is a joint initiative of organizations of The International Save the Children Alliance and the UN High Commissioner for Refugees (UNHCR). Its objective is to implement the rights and defend the interests of children and young people who came to Europe or are simply in transit, and for some reason are not accompanied by their parents or other adults. This protection should result in a common policy in this sphere and observance of joint commitments referring to suitable practical solutions of the situation of children in individual European countries. The fundamental document of this programme is the Statement of Good Practice in which the basic principles guiding acceptance and care for minor persons are enshrined. Ms Běla Hejná, the head of the legal department of the Counselling Centre, is the only Czech representative in this organization. × We are also members of the European Council on Refugees and Exiles (ECRE), which covers 78 non-governmental organizations, dealing with refugees in 30 countries of the European Union and in Central and Eastern Europe. Membership in ECRE gives non-governmental organizations access to important information on the legal and institutional development in the European Union and on the activities of organizations dealing with refugees in ECRE member states. This information is of great importance for the work of the Counselling Centre and of other non-governmental organizations working in this sphere. × Last year representatives of the Counselling Centre attended a number of major international conferences and seminars discussing the problem of refugees. Among the most significant of these were meetings of ECRE in Geneva and in Amsterdam as well as a study tour to Moldova arranged by the International Organization for Migration (IOM).

Projekty realizované Poradnou pro uprchlíky v roce 2004:

Právní pomoc účastníkům řízení o udělení azylu

Realizace: 1. 1.–31. 12. 2004 / Podpořeno: Ministerstvem vnitra ČR, Odborem azylové a migrační politiky

Po celou dobu roku 2004 pracovali v Poradně pro uprchlíky 3 právníci na plný úvazek, kteří se věnovali bezplatnému právnímu poradenství žadatelům o azyl na území České republiky. Právní poradenství bylo poskytováno jak v sídle organizace v Praze, tak v pobytovém středisku Červený Újezd a v zajišťovacích zařízeních pro cizince Balková a Velké Přílepy. × V průběhu roku 2004 bylo právníky Poradny pro uprchlíky poskytnuto celkem 2051 právních konzultací, asistence při sepsání žaloby proti prvoinstančnímu správnímu rozhodnutí byla poskytnuta 104 klientům. Jiná právní podání, jako zpět vzeší žalob, podaných u krajských soudů či Městského soudu v Praze, repliky k vyjádření žalovaného, sepsání plných mocí, odvolání proti správním rozhodnutím o správním vyhoštění, vydaných Policií České republiky, různá čestná prohlášení, stížnosti a žádosti, byla sepsána celkem pro 167 klientů. Úkony spojené s opatrovnictvím nezletilých žadatelů o azyl byly provedeny celkem ve 159 případech. × Právní poradenství v sídle Poradny pro uprchlíky bylo poskytováno ve dvou úředních dnech, a to v pondělí a ve středu. Vzhledem k tomu, že úřední dny pro sociální poradenství jsou stanoveny na pondělí, středu a čtvrtek, kdy pouze ve čtvrtek je přítomna sociální pracovnice, která komunikuje s klienty ve francouzském jazyce, byl také každý čtvrtek k dispozici jeden právník, který řešil právní otázky s frankofonními klienty. Ostatní dny v týdnu byly věnovány cestám do pobytového střediska Červený Újezd, cestám do zajišťovacích zařízení pro cizince, ve výjimečných případech cestám do věznic, dále pak přípravě podání a schůzkám s klienty, jejichž problém vyžadoval delší pohovor. Poradenství ohledně azylového řízení bylo poskytováno též podpůrně v nově zřízených zařízeních Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Permon a „Modrá škola“. × Od srpna 2004 realizovala Poradna pro uprchlíky projekt podpořený UNHCR Praha, zaměřený na právní a sociální poradenství nezletilým žadatelům o azyl a cizincům, umístěným v zajišťovacích zařízeních Balková a Velké Přílepy. Samostatně výjezdy pak byly uskutečňovány za účelem výkonu funkce opatrovníka nezletilým žadatelům o azyl bez doprovodu, u kterých dosud nebylo vydáno soudní rozhodnutí o ustanovení opatrovníka. Takové opatrovnictví nezletilým bylo poskytnuto ve 23 případech. Vzhledem k nově vzniklé situaci, kdy pro nezletilé žadatele o azyl a cizince byla otevřena dvě nová zařízení, zřizovaná a provozovaná v gesci MŠMT ČR, tedy zařízení Permon a „Modrá škola“, začal jeden právník Poradny pro uprchlíky zajišťovat i do těchto zařízení. Podařilo se zde zahájit poměrně dobrou spolupráci, a to jak s vedením, tak i s personálem obou těchto zařízení. Právník Poradny pro uprchlíky realizoval bezplatné proškolení personálu obou těchto zařízení k problematice azylového řízení, ale také k problematice cizinecké. V současné době zajišťují pracovníci — jak právník, tak sociální pracovník — poradenství nezletilým v konkrétních případech, a to na žádost personálu některého z těchto dvou zařízení.

Projects arranged by the Counselling Centre in 2004:

Legal assistance to asylum seekers

Date: 1. 1.–31. 12. 2004 / Sponsored by: the Ministry of Interior of the Czech Republic – Department of asylum and migration policy

Throughout 2004 three lawyers were working full time at the Counselling Centre, and were offering free legal advice to asylum seekers in the Czech Republic. This advice was provided on the premises of the organization in Prague as well as in the residential centre at Červený Újezd and also in the detention centres at Bálková and Velké Přílepy. × In the course of 2004 lawyers of the Counselling Centre provided a total of 2051 legal consultations; they gave assistance in drawing up complaints against the first instance administrative ruling to 104 clients. Other legal procedures such as the withdrawal of complaints submitted to regional courts or the Municipal Court in Prague, response to statements by the defendants, drawing up powers of attorney, appeals against administrative rulings on the administrative deportation issued by the police of the Czech Republic, various affidavits, complaints and applications were prepared for 167 clients. Legal action connected with guardianship of minor asylum seekers was carried out in a total of 159 cases. × Legal advice on the premises of the Counselling Centre was provided on two days a week, on Mondays and on Wednesdays. The days when social advice is being provided are set for Monday, Wednesday and Thursday, a social worker capable of communicating with clients in French is present only on Thursdays, therefore a lawyer was available also on Thursdays to deal with legal matters with French-speaking clients. The other days of the week were devoted to visits to the residential centre at Červený Újezd, to detention centres, exceptionally to prisons and to meetings with clients whose problems required longer interview. Advice on asylum procedure was offered also at new facilities of the Ministry of Education, Youth and Sports at Permon and at the so-called “Blue School”. × As of August 2004 the Counselling Centre has been engaged in a project backed by the UNHCR Prague; it centred on legal and social advice for minor asylum seekers and foreign nationals placed in the detention centres at Bálková and Velké Přílepy. Special trips were organized for the purpose of ensuring guardianship to unaccompanied minor asylum seekers where the Court had not yet appointed a guardian. There had been 23 such cases. In view of the situation when two new facilities for minor asylum seekers, set up and managed by the Ministry of Education — Permon and the “Blue School” — have been established, one of the lawyers of the Counselling Centre visited these establishments regularly. A relatively good cooperation had been established with the management and with the staff of the two facilities. The lawyers of the Centre arranged free training for the staff of these facilities on the problem of asylum procedure as well as on the problems of foreign nationals. At present members of the staff — a lawyer and a social worker — are offering advice to minors in individual cases; this is done at the request of a member of the staff of one of the two facilities.

Právní poradenství cizincům pobývajícím v ČR

Realizace: 1. 1.–31. 12. 2004 / Podpořeno: Ministerstvem vnitra ČR

Cílem projektu bylo poskytování právního poradenství cizincům žijícím na území České republiky, a to na základě různých forem povolení k pobytu. V rámci služeb právního poradenství byly poskytovány jak jednorázové konzultace při návštěvě klienta v sídle organizace či telefonickou formou, tak dlouhodobá péče při vyřízení požadovaných záležitostí. Celkem využilo služeb naší organizace 743 klientů. Nejpočetnější skupinou pak byli klienti z Ukrajiny (146), Ruska (44), Arménie (39), Čečenska (36), Běloruska, Alžírsko (31) a Moldávie (30). × Poradenství bylo klienty vyžadováno nejčastěji v případech řešených podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění v kombinaci se zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v platném znění. Právní poradenství se nejčastěji týkalo problematiky vyřizování trvalého pobytu na území České republiky. Jednalo se jak o případy klientů, kteří pobývali na území České republiky na základě povolení k dlouhodobému pobytu, tak o případy klientů, kteří žádali o povolení k trvalému pobytu na základě sloučení rodiny s českým státním občanem poté, co vzali zpět svou žádost o azyl. Jen v několika málo případech jsme řešili též trvalý pobyt za účelem sloučení rodiny s občanem jiné země EU. Druhou podstatnou kategorií klientů byli cizinci, kteří po skončení azylového řízení, tedy když nabyl právní moci rozsudku příslušného krajského soudu, podali kasační stížnost. V těchto případech byla řešena problematika udělování víz za účelem strpění pobytu, protože postup cizinecké policie při udělování víz za účelem strpění této kategorii cizinců byl naprosto nejednotný. × Další časté otázky se pak týkaly zejména zákonů o zaměstnanosti, o rodině a o veřejném zdravotním pojištění. V průběhu projektu se prokázalo, že je zde stále velká skupina cizinců, kteří nejsou schopni svou situaci řešit samostatně a přestože často splňují zákonem požadované podmínky, potřebují asistenci právníka, aby uspěli. × Při celkovém vyhodnocení problémů, se kterými jsme se v průběhu projektu setkali, můžeme říci, že stále přetrvává neinformovanost, a to jak na straně cizinců, tak na straně kompetentních pracovníků orgánů státní správy a samosprávy. Dlouhodobým problémem je též neochota úředníků komunikovat v jiném než českém jazyce. Tyto skutečnosti, v kombinaci s tím, že postup jednotlivých státních orgánů se při řešení obdobných případů značně liší, pak vede k špatné orientovanosti cizinců, kteří se tak často nezaviněně dostávají do velmi složitých situací. × Domníváme se, že většinu námi nastíněných problémů lze řešit pouze změnou příslušných zákonů, nicméně je zřejmé, že často je celý problém zapříčiněn jen chybou v komunikaci a právě takové problémy se nám během projektu dařilo poměrně úspěšně řešit. Domníváme se, že existence služeb právního poradenství pro cizince je nezbytná, a proto doufáme, že náš projekt bude i v příštích letech podpořen.

Legal advice to foreign nationals residing in the Czech Republic

Date: 1. 1.–31. 12. 2004 / Sponsored by the Ministry of Interior of the Czech Republic

The objective of the project is to offer consultation to foreign nationals living on the territory of the Czech Republic on the basis of various forms of residential permits. This legal advice consist either in a single consultation during a visit of the client at the premises of the organization or on the telephone, or it could take the form of long term assistance in settling a variety of matters. Altogether a total of 743 clients have taken advantage of our services. The most frequent applicants for these services came from Ukraine (146), Russia (44), Armenia (39), Chechnya (36), Belarus, Algeria (31) and Moldova (30). × Advice was requested most frequently in cases covered by Law No. 326/1999, on the residence of foreigners on the territory of the Czech Republic, as amended, in combination with Law No. 71/1967 on administrative procedure, as amended. Legal advice centred in most cases on formalities connected with permission of permanent residence in the Czech Republic. This applied to clients who were on the territory of the Czech Republic on the basis of a long-term residence permit, as well as to clients who applied for permanent residence permission on the basis of family unification with a Czech national once they had withdrawn their application for asylum. There were only a small number of cases where we had to deal with a case of family unification with a national of another country of the European Union. A second fairly large number of clients were those who on the termination of asylum proceedings, that is to say when the ruling of the relevant regional court had come into force, have turned to a court of appeal. In those cases the granting of toleration visas was handled, since the procedure of the foreign police in granting this type of visas was definitely not uniform. × Other frequent questions of our clients concerned laws on employment, on the family and on public health insurance. In the course of the project it became evident that there was still a large number of foreign nationals not capable of coping with their situation on their own and even though they fulfilled all the requirements needed by law they nevertheless needed the assistance of a lawyer in order to be successful. × When making a general appraisal of the problems, which we encountered in the course of the project, we can say that there is still a lack of information both on the part of foreign nationals and of responsible officials working in the state administration and in self-administration offices. Another long-term problem is the unwillingness of officials to communicate in a language other than Czech. These facts together with the problem that the procedure of individual state institutions in dealing with such cases differs considerably, results in an inadequate orientation of foreign nationals who inadvertently find themselves in very complicated situations. × We believe that most of the problems mentioned here can be solved only by a change in the relevant laws, but it is nevertheless evident that the entire problem is frequently caused only by inadequate communication; we have been fairly successful in settling precisely such problems in the course of the project. We maintain that the existence of legal advice services for foreign nationals is vital and that is why we hope that our project will be supported also in the years to come.

Monitoring, dokumentace a systémové změny zákonné úpravy pobytu cizinců a uprchlíků na území ČR

Realizace: 1. 7. 2003–31. 12. 2004 / Podpořeno: Nadací Open Society Fund Praha

Cílem projektu bylo především posílení schopnosti organizace prosazovat systematické legislativní změny v právní úpravě cizinecké a uprchlické problematiky, ale také dlouhodobý a systematický monitoring právní úpravy a upozorňování na vznikající problémy, ať již v samotných zákonných či podzákonných předpisech, anebo v aplikační praxi. Krom toho byl projekt dále zaměřen na rozšíření možností spolupráce nevládních organizací a v neposlední řadě na zvýšení informovanosti, a to jak nevládních organizací, tak i široké veřejnosti. Veškerá činnost v rámci projektu směřovala k posílení právního postavení cizinců v české společnosti. Stěžejním zdrojem našich připomínek byly stížnosti našich klientů, jejichž množství je opravdu značné. V průběhu realizace projektu nás navštívilo cca 5 tisíc klientů. Toto číslo, byť pouze přibližné, vypovídá o skutečné potřebnosti našich aktivit. × Jednoznačným úspěchem projektu by byla nějaká výraznější změna legislativy v této oblasti, nicméně již od počátku realizace projektu jsme si byli vědomi obtížnosti tohoto procesu, proto za úspěch pokládáme i dílčí změny ve prospěch cizinců, kterých se nám podařilo dosáhnout, či ovlivnění české veřejnosti vyvoláním debaty nad situací cizinců u nás, nad vývojem azylové politiky České republiky a nad možnostmi integrace cizinců do naší většinové společnosti. Prosazování změn je otázkou dlouhodobou, podmíněnou mnoha aktivitami. Jednali jsme proto na mnoha úrovních s různými resorty, konkrétně s ministerstvem vnitra, ministerstvem práce a sociálních věcí, ministerstvem spravedlnosti, zástupci soudů krajských i zástupci Nejvyššího správního soudu, s vybranými výbory Rady vlády ČR pro lidská práva, s poslaneckými kluby a s jednotlivými poslanci a senátory, s kanceláří Veřejného ochránce práv, s UNHCR či s jednotlivými českými nevládními organizacemi. Pokoušeli jsme se o medializaci nastalých problémů, např. opakující se poslanecké iniciativy v neprospěch této skupiny obyvatel, otázky možné amnestie pro cizince, situace nezletilých cizinců bez doprovodu zákonného zástupce či navrhovaných změn v rámci legislativního procesu. Obraceli jsme se také na českou veřejnost, jelikož ve svém důsledku jsou to právě čeští občané, kteří svými hlasy rozhodují o volbě politické reprezentace. × Projekt rozhodně vedl ke kvalitnější a systematictější koncepční práci naší organizace. Podařilo se nám včas zachytit vznikající problémy, koordinovat při jejich odstraňování naši činnost s ostatními nevládními organizacemi a ve svém důsledku posílit právní postavení cizinců v rámci české společnosti. Jak jsme se přesvědčili, každá, byť i dílčí změna ve prospěch cizinců, musí být podložena skutečně důslednou přípravou, analýzami a řadou intenzivních aktivit ze strany nevládních organizací.

Monitoring, documentation and system changes of the legal provisions of the sojourn of foreign nationals and refugees on the territory of the Czech Republic

Dates: 1.7. 2003–31. 12. 2004 / Sponsored by: The Open Society Fund Prague

The objective of the project was above all to increase the ability of the organization to put into action systematic legislative changes in the legal regulation of the problems of foreigners and refugees but also to monitor the legal regime systematically; another task is to draw attention to arising problems whether in legal or sub-legal regulations or in their application. In addition, the project further aimed at expanding the possibility of cooperation of non-governmental organizations and last but not least, to improve the state of information both of non-governmental organizations and the public at large. All the activities under the project aimed at strengthening the legal position of foreign nationals in Czech society. Most of our remarks were based on complaints by our clients of whom there were really large numbers. While the project was in progress, approximately 5,000 clients called on us. This figure, albeit only fairly accurate, reflects the true need for our activities. × One of the definite successes of the project would have been a more profound amendment of the legislation in this sphere but from the very beginning of the project we were aware of the complicated nature of the legislative process, therefore we regard even partial changes which we managed to achieve for the benefit of foreign nationals as a success. We also regard the influence which we managed to exert on the Czech public by promoting a debate on the position of foreign nationals in our country, on the progress made in the asylum policy in the Czech Republic and on the possibility of the integration of foreign nationals in our majority society as a success. Imposing changes is a long-term process determined by many activities. That is why we had consultations with many ministries at various levels — to be exact, with the Ministry of Interior, the Ministry of Labour and Social Affairs, the Ministry of Justice, with representatives of regional courts and the Supreme Administrative Court, with selected committees of the Council for Human Rights of the Czech Government, with political clubs of Parliament as well as with individual members of Parliament and Senators, with the Office of the Ombudsman, with the UNHCR and also with individual Czech non-governmental organizations. We made every attempt to have these problems discussed in the media, for example, initiatives of some MP's to disadvantage this specific group, questions connected with a possible amnesty for foreign nationals, the position of unaccompanied minors or proposed changes in the legislative process. We also turned to the Czech public because the Czech citizens are those who elect their political representatives. × The project definitely resulted in a higher quality and more systematic conceptual work of our organization. As we have seen for ourselves, every — albeit marginal — change in favour of foreign nationals must be based on a consistent preparation, on analyses and on a number of vigorous activities by non-governmental organizations.

Nezletilí v zařízeních pro zajištění cizinců: Zhodnocení současné situace, právní a psychosociální poradenství nezletilým a budování kapacit

Realizace: 1. 8.–31. 12. 2004 / **Podpořeno:** UNHCR

Většina dětí, které přicházejí do České republiky bez doprovodu, je ve věku mezi 15. a 18. rokem. V důsledku toho, že zákon o pobytu cizinců umožňuje umístění takového dítěte do zajišťovacího zařízení pro cizince, je toto zařízení většinou místem, kde je podána žádost o azyl a probíhají zde první úkony ve věci této žádosti. Proto se Poradna rozhodla realizovat aktivity právního a sociálního poradenství nezletilým právě v zajišťovacích zařízeních pro cizince, a to v ZCC Velké Přílepy a ZCC Bálkova. Právník a sociální pracovník poradny poskytovali poradenství nezletilým žadatelům o azyl již před zahájením tohoto projektu, v průběhu roku 2004 tak bylo v jejich péči celkem 94 dětí, z toho 68 chlapců a 26 dívek. Poskytované poradenství bylo zaměřeno zejména na probíhající azylové řízení, tedy objasnění celého administrativního procesu, a pomoc při právních úkonech s ním spojených, zejména doplňování informací do spisů vedených Ministerstvem vnitra a pomoc při podání žalob v případě negativního rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že v průběhu projektu došlo k faktické změně systému péče o nezletilé bez doprovodu, kdy od června 2004 zahájilo svou činnost specializované zařízení pro děti — cizince, došlo po dohodě s donorem také k přemístění aktivit Poradny. Návštěvy ZCC Bálkova byly omezeny na „monitorovací“ výjezdy dvakrát v měsíci a uspořádaný čas byl věnován poradenství v specializovaném zařízení MŠMT pro děti — cizince „Modrá škola“ a „Permon“. × V rámci tohoto projektu se poradně podařilo naplnit jeden z jejich dlouhodobých cílů, a to vytvoření pracovní skupiny, v jejímž rámci by bylo možné řešit individuální problémy nezletilých cizinců stejně jako systémové nedostatky, na které při poskytování péče nezletilým cizincům narazíme. Na konci roku 2004 se tak uskutečnila první tři setkání zástupců státních i nestátních subjektů, které s nezletilými cizinci pracují, účastní na těchto jednáních byli zástupci Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva školství ČR, Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Ministerstva spravedlnosti ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, Policejního prezidia – služby kriminální policie, Orgánů sociálně právní ochrany dětí, vedení obou specializovaných zařízení, vedení zajišťovacích zařízení pro cizince a pracovníci nevládních organizací pracujících s uprchlíky. Mezi nejvýznamnější úspěchy těchto jednání patří vydání interního pokynu Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie k plnění oznamovací povinnosti útvarů služby cizinecké a pohraniční policie vůči orgánům sociálně právní ochrany dětí u zadržených či zajištěných cizinců mladších 18-ti let, která do té doby nebyla plněna, dále sjednocení postupu a spolupráce s kriminální policií ve vztahu k případům identifikovaným jako obchod s lidmi, vytvoření centrálního registru vydaných rozhodnutí týkajících se předběžných opatření a příprava semináře pro soudce v rámci Justiční akademie, který bude složen z příspěvků účastníků těchto jednání a bude zaměřen na specifika této skupiny cizinců.

Minor children in detention centres for foreign nationals: Appraisal of the current situation, legal and psychosocial advice offered to minors and building capacities

Date 1. 8.–31. 12. 2004 / **Sponsor:** UNHCR

The majority of children who come to the Czech Republic unaccompanied are aged between 15 and 18. Since the aliens law makes it possible to place such a child in a detention centre for foreign nationals, these facilities were in most cases the place where an asylum application was submitted and all the proceedings took place. That is why the Counselling Centre decided to arrange legal and social counselling for minors in detention centres at Velké Přílepy and at Bálkova. A lawyer and a social worker of the Centre gave advice to minor asylum seekers even before this project was inaugurated; in the course of 2004 these members of the staff cared for 94 children, of these 68 were boys and 26 were girls. The counselling centred mostly on the asylum proceedings, in other words, on explaining the entire administrative process and assistance in legal activities connected with this process, especially completing information for the files kept by the Ministry of Interior, and help in submitting an appeal when the Ministry's decision was negative. Since in the course of the project there has been a factual change in the system of care for unaccompanied minors, when a specialized facility for children-foreign nationals has started to function as of June 2004, an agreement has been reached with UNHCR on transferring the activities of the Counselling Centre. Visits to the Bálkova centre have been restricted to "monitoring" visits twice a month and the time thus saved was devoted to advising activities at the "Blue School" and "Permon" specialized facilities of the Ministry of Education. × Under the project the Centre managed to accomplish one of its long-term objectives, namely, the establishment of a Work group where individual problems facing minor foreign children could be solved as well as shortcomings in the system, which we encounter in caring for our minor clients. The first three meetings of representatives of state and non-state institutions working with minors took place at the end of 2004. The meetings were attended by representatives of the Ministry of Interior, the Ministry of Education, the Ministry of Labour and Social Affairs, the Ministry of Justice, the Directorate of the Foreign and Border Police, the Police Presidium — the criminal police department, bodies of the social and legal protection of children, the management of the two specialized facilities, the management of the detention facilities and members of the staff of non-governmental organizations working with refugees. Among the major successes of these meetings was the issuing of internal regulations of the Directorate of the Foreign Service and Border Police; this applied to the obligation of the police to report to the OPD's cases of detained foreign nationals below 18 years of age, this duty was until then not respected. Another success has been a unification of procedures and cooperation with the criminal police in relation to cases specified as trade in human beings. There has also been set up a central register of preliminary measures concerning minors issued by the court. A seminar for judges as a part of the Judicial Academy was prepared; the seminar will consist of contributions made by members of the Work group and will centre on the specific problems of this group of foreign nationals.

Poradenství pro pilotní projekt Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků

Realizace: 1. 5.–30. 11. 2004 / Podpořeno: MPSV ČR

Aktivity Poradny pro uprchlíky byly v rámci tohoto projektu zaměřeny primárně na účastníky projektu MPSV „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“ a na zájemce o účast v tomto projektu. Projekt legální migrace vychází z usnesení vlády ČR č. 975 z 26. září 2001, z usnesení vlády ČR č. 720 z 10. července 2002 a z usnesení vlády ČR č. 340 ze 14. dubna 2004. Je plánován na dobu pěti let. V první fázi byl otevřen pro občany Bulharska, Chorvatska a Kazachstánu a postupně bude rozšiřován o další státy a na větší počet osob. Od 1. 10. 2004 byl projekt rozšířen o občany Běloruska a Moldavska a o čerstvé absolventy českých vysokých škol ze všech států světa. × V rámci projektu poskytoval sociální pracovník Poradny pro uprchlíky poradenství v pražské kanceláři ve třech úředních dnech. Nejčastěji byly řešeny otázky specifické pro účastníky pilotního projektu týkající se zaměstnávání v ČR, vzdělávání, bydlení, orientace v systému sociálního zabezpečení a zdravotní péče, stejně tak jako v jiných relevantních podzákonných normách. Dále bylo nutné klienty informovat o pobytovém režimu v Evropské unii a právech a povinnostech v závislosti na jejich státním občanství. V závažných případech, případně při jazykové bariéře, kontaktoval pracovník dotčené úřady a pokud to bylo nutné, tak i doprovázel klienty na jednání s těmito úřady. × Individuální poradenství poskytované sociálním pracovníkem se prokázalo být nezbytné nejen při samotném řešení vzniklých situací, ale také jako prevence možných společenských problémů.

Advice for the pilot project Active selection of qualified foreign workers'

Date: 1. 5.–30. 11. 2004 / Sponsored by the Ministry of Labour and Social Affairs

Under this project the activities of the Counselling Centre for Refugees were focused mainly on the participants of the project of the Ministry of Labour and Social Affairs "Active selection of qualified foreign workers" and on those interested in participating in this project. The project of legal migration is based on the decision of the Government of the Czech Republic No. 975 of September 26 2001, and the decision of the Government of the Czech Republic No. 720 of July 10 2002 as well as on the decision of the Government of the Czech Republic No. 340 of April 14 2004. It is planned to cover a period of five years. In its first phase it was to include citizens of Bulgaria, Croatia and Kazakhstan and it would gradually be expanded to cover other states and more citizens. As of 1. 10. 2004 the project was extended to cover citizens of Belarus and Moldova as well as recent graduates of Czech universities from states all over the world. × Under the terms of the project a social worker of the Counselling Centre for Refugees provided advice in the Prague office on three official days. The most frequent problems on the agenda were questions specific for participants in the pilot project concerning employment in the Czech Republic, education, housing, finding one's bearings in the social security and health system as well as other relevant sub-legal norms. It was further necessary to inform the clients about the residential regime in the European Union and on the rights and duties arising from their citizenship. In serious cases, possibly when there was a language barrier, the member of the staff contacted the relevant official institutions and whenever necessary, he or she accompanied the clients to meetings at these institutions. × Individual advice provided by the social worker proved essential not only when solving situations that had arisen but also as a prevention of possible social problems.

Pomoc ženám v krizi vzniklé kulturní a etnickou odlišností

Realizace: 1. 5.–15. 12. 2004 / Podpořeno: MČ Praha 1

Cílem projektu bylo rozšířit nabídku poradenství a asistenci pro ženy, které se ocitly v náročné životní situaci způsobené soužitím s partnerem z kulturně či etnicky odlišného prostředí. Cílová skupina tohoto projektu patřila a patří jednoznačně mezi skupiny, které jsou znevýhodněné a dlouhodobě ohrožené. Problémy, se kterými přicházely klientky na konzultaci, jsou pouze vrcholem ledovce, pod nímž se objevovaly další problémy spojené se životem v jiné kultuře, ale i se životem ženy ve společnosti obecně. Pro ženy v krizi je důležitá psychosociální a právní pomoc — je však potřeba působit i na majoritní společnost a podpořit rozvoj komunity a neformálních dlouhodobých vztahů tak, aby integrace cizinek byla úspěšná a měla trvalý charakter. Za důležité považujeme nabízet těmto ženám možnost zapojení se do aktivit majoritní společnosti a možnosti osobního rozvoje. × Realizovaný projekt nabídl ženám dlouhodobou pomoc a doprovázení jednou osobou, která zprostředkovala případný kontakt s dalšími organizacemi či institucemi. Konzultace probíhaly v kanceláři organizace 1x týdně, ale podle potřeby i na jiném místě dle dohody s klientkou. Práce s klientkami měla individuální dlouhodobý charakter. Klientky měly možnost probrat svou životní situaci a rozhodnout se o dalších krocích. Byla jim poskytována podpora, ve spolupráci s právníky PPU, a to právní, sociálně-právní a psychologické poradenství. Kromě problémů spojených s cizineckou problematikou řešily ženy problémy spojené s péčí o děti a problémy spojené s hledáním zaměstnání, partnerské problémy a problémy spojené s domácím násilím. Při jejich řešení jsme spolupracovali s organizacemi La Strada, Liga lidských práv, ČHV, Berkat a dalšími. Klientky pozitivně hodnotily především individuální přístup a flexibilitu poskytované služby. × Na základě analýzy situace vyplynula potřeba zabývat se systematicky prací se ženami a vytvořit prostor pro vzájemnou pomoc v rámci komunity cizinek a českých žen pro dlouhodobou výměnu zkušeností a vytvoření sítě pomoci. Kontakt s námi navázaly ženy — cizinky, které jsou již v ČR aklimatizované, dále ženy, které se znají s cizinkami, a jejich problémy jsou jim dobře známé nebo téma multikulturní společnosti patří k tématům, kterými se samy zabývají. V průběhu projektu se utvořila síť dobrovolnic, která je tvořena nejen cizinkami různé etnické příslušnosti, ale i českými ženami, tedy se zapojením majoritní společnosti. Z této iniciativy vzniklo občanské sdružení Sofia, jehož cílem je iniciovat založení komunitního centra pro ženy z různých kultur. × Koordinátorkou projektu byla externí spolupracovnice Poradny pro uprchlíky Mgr. Alice Mullerová.

Help to women in crises arising from cultural and ethnic differences

Date: 1. 5.–15. 12. 2004 / Sponsored by Prague 1 Authority

The objective of the project was to extend advice and assistance to women who had found themselves in a complex situation caused by living with a partner from a different cultural or ethnic environment. The targeted group of this project included and still clearly includes groups that are at a considerable disadvantage and are endangered on a long-term basis. The problems, which brought clients to consultations, were simply the tip of the iceberg underneath which there appeared other problems arising from life in a different culture but also from the life of women in a society as such. Women in a state of crisis were provided by psychosocial and legal assistance — it is, moreover, necessary to influence the majority society and promote the development of the community as well as informal long-term relations so that the integration of foreign women is successful and is of a permanent nature. We feel it is important to offer these women the possibility of joining the activities in the majority society as well as the possibility of their personal progress. × The project offered women long-term help and the accompaniment of one person who would act as an intermediary in establishing possible contacts with other organizations or institutions. Consultations were held in the office of the organization once a week, but if necessary they could be held elsewhere depending on an agreement with the woman client. Work with female clients was of an individually long-term nature. The women were able to examine the entire situation of their life and decide what future steps they should take. They were given support in collaboration with counsellors of the Counselling Centre; this support was legal, socio-legal and psychological. In addition to problems linked with the fact that they were foreign nationals, women had to grapple with problems connected with care for their children, problems of looking for employment, partnership difficulties and even problems arising from domestic violence. In all these problems we collaborated with the organizations La Strada, the Human Rights League, Czech Helsinki Committee, Berkat and others. The women appreciated above all the individual approach and the flexibility of all the services provided. × On the basis of an analysis of the situation it became necessary to give systematic assistance to work with women and to create enough space for mutual assistance within the community of foreign women and Czech women for a long-term exchange of experience and creating a network of assistance. We were contacted by women-foreigners who have already become acclimatised in the Czech Republic, as well as by women who knew such women and who were well aware of their problems or by women who are interested in subject of a multi-cultural society. A network of volunteers has been established in the course of the project that includes not only foreign women of a variety of ethnic origins but also Czech women. This initiative has given rise to the Sofia civic association aiming at establishing a community centre for women coming from different cultures. × Ms Alice Mullerova, an external collaborator of the Counselling Centre, was appointed coordinator of the Project.

Volnočasové aktivity pro žadatele o azyl v Pobytovém středisku MV ČR Bělá-Jezová – psychologická podpora a pracovní terapie

Realizace: od 1. 10. 2002 / Podpořeno: Nadací Preciosa a Velvyslanectvím Nizozemského království

Projekt byl zaměřen na muže pobývající v PoS Bělá Jezová. × Muži jsou v pozici žadatele o azyl často konfrontováni se změnou svého postavení ve společnosti i v rodině. Mnozí přicházejí z tradičně patriarchálních zemí, kde muž coby živitel rodiny nesmí selhat. V uprchlických táborech tuto tradiční roli nemohou naplnit a jsou postaveni do pasivní pozice přijímání pomoci od druhých. Tuto skutečnost považují za velmi degradující. Během cesty do České republiky utrpěli traumatické prožitky, své pocity však často skrývají a snaží se je ovládat. Skrývání citů a absence práce s vlastními pocity je doháněno alkoholem a psychotropními látkami, které se stávají „prostředkem“ k řešení problémů. V uprchlických zařízeních jsou velmi časté konflikty plynoucí z přebytku volného času a nulové možnosti seberealizace, u mužů se zvyšuje agresivita nejen ke členům rodiny, ale i k ostatním žadatelům. × Aktivita realizovaná v rámci projektu se dělí do několika skupin: individuální psychologické poradenství, skupinová psychoterapie, arteterapie, relaxační cvičení, psychosociální hry a sportovní aktivity. Účelem her je snížení napětí, uvolnění agresivity, prevence závislostí a hlavně posílení schopností komunikace mezi jednotlivými etniky. Velice se osvědčila pracovní terapie formou výroby ručního papíru ve specializované dílně. Výrobky se dostaly na profesionální úroveň, dílna je vybavena kvalitními stroji, a pravidelná pracovní setkání se stala nedílnou součástí života v uprchlickém táboře. Složení skupiny v dílně se mnohokrát měnilo z důvodu časté fluktuace žadatelů o azyl. V průběhu roku se projektu zúčastnilo celkem 61 lidí ve věku od 10 do 63 let. Po pracovní terapii následuje společný oběd, který vždy připraví jeden z účastníků. Během ochutnávek národních jídel většinou vykrystalizuje téma, o kterém se poté diskutuje. Oběd tak plynule přejde k diskusi na velmi zajímavá témata — vzhledem ke skutečnosti, že ve skupině převažují muži, byly od počátku nejžádanějšími tématy politika a kulturní rozdíly. K dalším tématům, která se těšila velkému zájmu, patřily vztahy v rodině, postavení muže a ženy, explicitní zasvěcení do dějin islámu a křesťanství. Průběh diskuse vždy závisel na jazykové a mentální vybavenosti našich klientů. Pokud se sešli lidé, kteří se nemohou dorozumět, preferovali jsme neverbální komunikační hry. Ty byly cennou součástí našich setkání, neboť jsou důkazem překonání interkulturních a jazykových bariér par excellence. × Součástí projektu byla také realizace přednášek na středních a vysokých školách, které se týkaly cizinecké a uprchlické problematiky v České republice se zaměřením na životní podmínky těchto osob a na jejich problémy v soužití s českou společností.

Leisure activity for asylum seekers at the Bělá-Jezová residential facility of the Ministry of Interior of the Czech Republic – psychological support and work therapy

Date: 1. 10. 2002 / Sponsored by The Preciosa Foundation and the Embassy of the Kingdom of the Netherlands

We decided that the project would be centred on the male section of the refugee population because in the position of an asylum seeker men are frequently confronted with a change in their position in society as well as in the family. Many come traditionally from patriarchal countries where the man as the breadwinner must not be a failure. In refugee centres they are unable to live up to this traditional role and they find themselves in a passive position as someone who has to accept help from others. They regard this position as most degrading. During their voyage to the Czech Republic they underwent traumatic experiences but they more often than not conceal these feelings and attempt to overcome them. Concealing their feelings and the absence of the work drives them to alcoholism and the use of psychotropic substances, which become a “method” of coping with their problems. In refugee facilities there are frequent conflicts arising from excessive free time and the total absence of self-assertion; this increases aggressiveness among men not only towards members of their family but also towards other applicants. × Activities arranged as part of the project are divided into several groups of individual psychological advice, into group psychotherapy, art therapy, relaxation exercises, psychosocial games and sports activities. The games are meant to reduce tension, relax aggressive tendencies, and prevent feelings of dependence and, above all, to reinforce the ability of communication between various ethnic groups. Work therapy such as the manufacture of paper in a specialized workshop has proved most useful. The products have reached a professional standard, the workshop has high-quality machines and regular working meetings have become an inseparable part of life in a refugee facility. The composition of the group in a workshop changed many times in view of the frequent fluctuation of asylum seekers. In the course of the year a total of 61 individuals between the ages of 10 and 63 participated in the project. Work therapy is generally followed by a joint lunch, which is always prepared by one of the participants. As national dishes are served they frequently become the topic of conversation, which are then discussed. The lunches mostly take on the form of a discussion on interesting subjects; and since men are in a majority in the group the most frequent topics of discussion are politics and cultural differences. Other frequent subjects of conversation in which the participants were interested were relations in the family, the position of men and women, discussions on the history of Islam and Christianity. The course of the discussions always depended on the linguistic and mental qualities of our clients. When we people met who were unable to communicate, we preferred non-verbal communication games. These were an invaluable component of our meetings since they demonstrated that it was possible to overcome inter-cultural and linguistic barriers. × Other activities as part of the project included lectures at secondary schools and universities, which centred on problems of foreign nationals and refugees as encountered in the Czech Republic and based on the everyday experiences of these individuals and on their coexistence with Czech society.

Ženská terapeutická skupina v uprchlickém zařízení MV ČR Červený Újezd

Realizace: od roku 1999 / Podpořeno: Nadací Víze 97 a IWAP

Projekt Ženské skupiny poskytuje od roku 1999 sociální a psychoterapeutickou pomoc ženám pobývajícím v pobytovém středisku Červený Újezd. Týdenní setkávání vedená terapeutkou Věrou Roubalovou jsou pro ženy často jedinou možností vykročit na chvíli z ubíjejícího stereotypu života v uprchlickém táboře. Vytváří prostor, kde mohou zapomenout na stres, napětí a nervozitu, kterou přináší někdy i několikaleté čekání na výsledek azylové procedury. K příjemné atmosféře přispívá i zvyk, podle kterého některá z žen připraví pohoštění ze své tradiční kuchyně. Ženy předvedou své kuchařské umění a zároveň se vrací ke své tradiční roli hostitelky, která může ucítit hosty. Diskusní skupiny, které přicházejí na řadu po obědě, mají ráz přátelských setkání, kdy se nenásilnou cestou přejde k terapeutické části, ve které se hovoří o podstatných životních tématech. Největší odezvu mají témata osobní, jako představa ideálního partnera, možnost projevit své názory doma i ve společnosti, porovnání možnosti žen a mužů při vzdělání, mnohoženství a jeho přijetí, vztahy k rodičům apod. Velký ohlas mají rovněž skupiny, při kterých se věnujeme hudebním či výtvarným aktivitám, kdy ženy malovaly společné obrazy a vytvářely dekorativní předměty. × Ženská terapeutická skupina je již dobře etablovaná a respektovaná jak ze strany žadatelek o azyl, tak zaměstnanců Správy uprchlických zařízení. Dobře se vyrovnávala i s vysokou fluktuací žadatelů o azyl v uprchlických zařízeních a přispívala ke zlepšení psychického stavu žen, poklesu napětí a eliminaci konfliktních situací. O projektu ženských skupin přednáší Věra Roubalová také v rámci svých pedagogických aktivit na VOŠ JABOK v Praze. Studenti, kteří se účastnili seminářů, jezdili také pravidelně do azylového zařízení Červený Újezd. Někdy při návštěvách uprchlického tábora vznikají trvalá přátelství, která obohacují jak uprchlíky, tak studenty. Obecně se dá říci, že propagace a medializace ženské skupiny napomáhá odstraňovat předsudky a xenofobii nejen u studentů, ale hlavně u české veřejnosti jako celku.

A women's therapeutic group in the Červený Újezd refugee facility of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

Arranged as of 1999 / Supported by the VIZE 97 Foundation and International Women's Association Prague

The project Women's Group has been offering social and psychotherapeutic assistance to women living in the Červený Újezd centre since 1999. Weekly meetings led by the therapist Věra Roubalová are often the only opportunity for women to step out for a while from the run down stereotype of life in the refugee centre. It gives them scope to forget for a while the stress and nervousness caused at times by years of waiting for the outcome of the asylum procedure. The atmosphere is made friendlier thanks to a custom when some of the women prepare a treat of their traditional cuisine. The women perform their culinary skills and at the same time come back to their traditional role as host for their guests. The discussion groups that follow a meal take on the form of friendly get-togethers that turn into therapeutic gatherings where significant themes of everyday life are being discussed. Personal problems are most popular, for example, image of an ideal partner, the possibility of expressing one's views at home and among friends, comparing opportunities of men and women in education, polygamy and its acceptance, relationships with parents and so forth. Groups where music is performed or where artistic activities are promoted meet with great response especially when women paint pictures or create small decorative objects. × The women's therapeutic group is already well established and is respected by the asylum seekers and by the staff of the management of the refugee facility. The group has come to terms with the frequent fluctuation of asylum seekers from one facility to another and has done a great deal to reduce stress and eliminate conflict situation. Věra Roubalová lectures on the women's group project in the course of her pedagogical activities at the JABOK social school in Prague. Students who attended these seminars used to pay regular visits to the Červený Újezd refugee facility. At times firm friendships are established during such visits, which benefit the refugees as well as the students. Generally speaking, it can be said that the popularisation and medialization of the women's group helps to eliminate prejudices and xenophobia not only among the students but also among the Czech public as a whole.

Finanční zpráva za rok 2004

IČO: 26612933

Příjmy:

Převod zůstatku za rok 2003	655 344,80 Kč
Státní dotace (ministerstva, města, obce) — MV, MPSV, MÚ P1	1 213 980,00 Kč
Granty (včetně mikroprojektů) — OSF, Vize 97, Creativ Bazar, Konzorcium	456 822,80 Kč
Granty (včetně mikroprojektů) — ECRE, MATRA, UNHCR	1 544 119,25 Kč
Dary (nevládní organizace)	549 691,00 Kč
Dary (zahraniční)	16 180,00 Kč
Dary (soukromé osoby)	159 837,50 Kč
Úroky	513,07 Kč
Ostatní příjmy	113 548,00 Kč

Příjem – celkem: 4 710 036,42 Kč

Výdaje:

Mzdy, OON, honoráře (včetně zák. pojištění)	-3 180 880,00 Kč
Služby — supervize, překlady, ekonomka, audit	-208 478,90 Kč
Nákup DDHM	-0,00 Kč
Nákup materiálu	-134 385,20 Kč
Nákup služeb — provoz (energie, poštovné, telefon, nájemné...)	-527 934,62 Kč
Poskytnuté příspěvky (humanitární pomoc)	-32 607,00 Kč
Ostatní výdaje (výuka češtiny, volnočasové aktivity)	-35 225,50 Kč
Ostatní výdaje (půjčky)	-170 000,00 Kč

Výdaje – celkem: -4 289 511,22 Kč

Rozdíl příjmů a výdajů

Zůstatek z roku 2004 + převod na rok 2005	420 525,20 Kč
---	---------------

Hlavní pracovní poměr

Počet placených pracovníků — 15

Dohoda o pracovní činnosti

Počet placených pracovníků — 0

Financial report for 2004

IČO: 26612933

Receipts:

Transfer of the balance of 2003	655 344,80 CZK
State subsidy (ministries, cities, localities)	1 213 980,00 CZK
Grants (incl. micro-projects)	456 822,80 CZK
Foreign Grants (incl. micro-projects)	1 544 119,25 CZK
Donations (non-governmental organizations)	549 691,00 CZK
Donations (foreign)	16 180,00 CZK
Donations (private persons, contribution)	159 837,50 CZK
Interest	513,07 CZK
Other revenue	113 548,00 CZK

Receipts - total: 4 710 036,42 CZK

Expenditure:

Wages, OON, fees (incl. mandatory insurance)	-3 180 880,00 CZK
Services (supervision, translation, economics, audit etc.)	-208 478,90 CZK
Purchase of DDHM	-0,00 CZK
Purchase of material	-134 385,20 CZK
Purchase of services (energy, postage, telephones, rent etc.)	-527 934,62 CZK
Offered contribution (humanitarian aid)	-32 607,00 CZK
Other expenses (teaching, leisure activities)	-35 225,50 CZK
Other expenses (loans)	-170 000,00 CZK

Expenditure - total: -4 289 511,22 CZK

Difference between receipts and expenditure

Balance of 2004 + transfer to 2005	420 525,20 CZK
------------------------------------	----------------

The major staff

Number of paid workers — 15

Contract of services

Number of paid workers — 0

Organizační struktura / Organizational structure

**Pracovníci Poradny pro uprchlíky / Members of
the staff of the Counselling Centre for Refugees:**

Ředitelka / Director:

Mgr. Anna Grušová

Sekretariát / Secretariat:

Dobromila Kynclová

Právní oddělení / Legal Department:

Mgr. Běla Hejná, Mgr. Pavla Hradečná – Burdová, Mgr. Emad Othman

Sociální oddělení / Social Department:

Mgr. Tereza Güntherová, Ing. Věra Roubalová, Denise de Souza Costa,
Eva Dohnalová, Eva Vaškovičová, Lenka Hrubá

Psychologové / Psychologists:

Mgr. Dana Němcová, Mgr. Josef Zika

Fundraising a PR / Fundraising and PR:

Mgr. Jitka Adamčíková

Finanční oddělení / Finance department:

Zuzana Kottová, Eva Kačírková

**Pedagogičtí pracovníci v pobytových střediscích /
Pedagogical staff in residential facilities:**

Iva Jelínková, Mgr. Hana Natidzeová, Mgr. Iva Špinlerová,
Dagmar Valcová, Jan Rumian

Složení Správní rady / Members of the Board:

Předseda / Chairman:

Ing. Sulejman Jahič

Tajemník / Secretary:

Mgr. Jaroslav Gramel

Členové / Members:

Tatána Fišerová, Mgr. Pavlína Ittelson, LL.M., MUDr. Jan Jařab,
Goranka Oljača, Barbara Day

Revizor / Controller:

Eva Kalhousová

Poděkování

Děkujeme všem sponzorům, organizacím a partnerům
kteří nás v roce 2004 podpořili.

Jsou to (v abecedním pořadí):

Centrum pro otázky migrace, Česká katolická charita, Český literární
fond, Evropská rada pro uprchlíky a exil, G plus G, International Women's
Association of Prague, Magistrát hl. m. Prahy, MČ Praha 1, Ministerstvo
kultury ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerství vnitra ČR,
Nadace Preciosa, Nadace rozvoje občanské společnosti, Nadace
STROM Telecom, Open Society Fund Praha, Sbory Českobratrské církve
evangelické, Úřad vlády ČR, Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky,
Velvyslanectví Nizozemského království, Velvyslanectví Spojených
Států Amerických

Dále děkujeme všem, kteří nám poskytli finanční a věcné dary. Děkujeme
také všem spolupracovníkům a dobrovolníkům za jejich pochopení
i obětavou a účinnou pomoc, kterou poskytli naší organizaci a našim
klientům. A v neposlední řadě také Jakobovi Matoušů za provedené
zpracování této výroční zprávy.

Acknowledgements

We would like to thank all sponsors, organizations
and partners who have helped us in 2004.

They are:

Centre for Migration, Czech Catholic Charity, Congregations of the
Evangelical Church of Czech Brethren, Czech literary Fund, Embassy of the
Kingdom of the Netherlands, Embassy of the United States of America,
European Council for Refugees and Exiles, Foundation for the Promotion
of Civic Society (NROS), Foundation STROM Telecom, G plus G Publishing,
International Women's Association of Prague, Ministry of Culture of the
Czech Republic, Ministry of Labour and Social Affairs, Ministry of Interior,
Open Society Fund Prague, Office of the Czech Republic Government,
Preciosa Foundation, Prague 1 Authority, Prague City Hall, UNHCR

We further wish to thank all who have provided financial assistance
and also material donations. We would like to thank all collaborators
and volunteers for their understanding and devoted and effective help
which they have offered our organization and our clients. And last
but not least our gratitude goes also to Jakob Matoušů for preparing
this annual report.

Kontakt / Address

Poradna pro uprchlíky / Counselling Centre
for Refugees

Senovážná 2, 110 00 Praha 1, Czech Republic

tel/fax: (+420) 224 224 379

e-mail: poradna@refug.cz

www.refugees.cz